Kandalló óra

Alkotó	Hollmayr, Georg
Készítés ideje	18. század második fele
Készítés helye	Olmütz
Anyag	fa, ezüst, bronz, sárgaréz
Technika	öntött, aranyozott
Méretek	magasság: 62,8 cm szélesség: 31 cm mélység: 18,5 cm
Jelzet	A számlapon, lent: „Joh[a] nn Georg Hollmayr Ollmütz.
Leltári szám	55.112.1

Leírás

A négy, aranyozott, kanneluárs lábacskán álló, aranyozott veretekkel, köztük babérlevél – füzérekkel díszített, feketére fényezett fából készült szekrényben álló óra, a XVIII. század végi–XIX. század eleji olomouc-i óraművészet egy szép példája. Az óraszekrény felső részének jobb és bal oldal sarkaiban rokokó ízlésű, szalagfonatokat mintázó, ugyancsak aranyozott rézből készült veretek ülnek. Az óra számlapja kettős babérlevél-fonatos szalagdísszel ékesített keret mögött, csigás-rozettás vésett motívumokkal díszített, aranyozott fémlapon látható. A számlap külső ívére, bal és jobb oldalon, lent és fent ugyancsak rokokó ízlésben formált csigás, rocaille-os motívumok ülnek rá. Az óra korong alakú számlapján római számok mutatják az egész órákat, fölöttük pedig arab számok jelzik a perceket (ez utóbbiakat öt perces tagolásban). Az óra áttört mutatói aranyozott, indás-leveles, iletve geometrikus vésett motívumokkal díszített, korongalakú lapon ülnek, melynek ajánkivágatban fehér zománcos alapon feketére színezett arab számok mutatják a napokat. Az óra (illetve az óramutatók) két tekerőlyuka a IX-es és a III-as szám mögött áll, a napok állításához kapcsolódó tekerőlyuk pedig a VI-os szám fölött, így ezek elhelyezkedése is igazolja, hogy az óra nem állhatott nagyon magasan, minden bizonnyal asztali óra vagy kandallóóra lehetett.

A számlap fölött balra és jobbra egy-egy ezüstből készült kör alakú lap látható.Fölöttük az óraszekrény ajtajának ívének, a babérleveles füzérdísz alatt levő félkörívben fekete és ezüst díszű lap váltakozása jelzi az éjszakát (emberi arcot formázó félhold és csillagok) és a nappalt.

Az óra számlapján, lent olvasható az órásmester neve és az óra készítésnek helyszíne: „Joh[a] nn Georg Hollmayr Ollmütz.

A Hollmayer-órákra jellemző szerkezeti felépítést, díszítőrendszert, motívumkincset, kitűnően példázza az Esztergomi Keresztény Múzeum szép Hollmayer órája, melynek szekrényén eredetileg a tudomány és a művészet allegorikus alakja ült, közöttük egy virágvázával, ma pedig egy-egy, egymással szembeforduló griffmadár látható, közöttük egy virágszállal. Tetején: aranybronzveret, ülő tudomány és művészet allegorikus alakja látható.

Hollmayr az Olomouc-i óraművészet egyik kiemelkedő alakja, aki a XVIII. század második negyedében Olomouc-ban működő kiváló órásmester, Martin Vogt művészetének hagyományait vitte tovább. A nyugat-tiroli származású Vogt Passauban lett órásmester, így az osztrák város óráshagyományait vitte magával Olomucba, ahol 129. május 24-órásmesteri rangra emelkedett, majd alig egy évre rá, 1729. január 19-én megkapta a várostól a polgárjogot is. A Pavelčakova utca 19-es száma alatti műhelyében asztali és állóórák mellett toronyórákat is készített. Aránylag fiatalon hunyt el, 1745. április 28-án. Tanítványai közül került ki veje és utódja, Vigthoz hasonlóan tiroli származású, feldkirchi, F. X. Bayer is. Bayer 1734 körül érkezett Olomouc-ba és lett a híres Vogt tanítványa. Mester halála után

feleségül vette Vogt leányát Rosa-t, így a Pavelčakova utcai egykori Vogt műhelyben, annak tualjdonosaként vitte tovább és újította meg Voght művészetét. 1746-ban Bayert nemcsak mesterré avatták, hanem június 2-án Olomouc-i polgárjogot is nyert. A tiszteletben tálló neves órásmestert 1765-ben az óráscéh esküdtjévé választották. Bayer 1771. június 3-án hunyt el, azonban Vogt mester Pavelčakova utcai egykori műhelyében tovább folytatódott az óragyártás és továbbvitték a mester óraművészeti örökségét is. Bayer özvegye, Rosa Vogt ugyanis a kezét nyújtotta a Bécsből Olomoucba érkezett Johann Georg Hollmayer-nek, aki nemsokára az Olomouc-i órásmesterség egy kiváló és meghatározó alakja lett, s 1775. július 31-én Olomouc-i polgárjogot is nyert. Hollmayer kapta a megtisztelő feladatot, hogy javíthassa a Szent Vencel-templom toronyóráját. (Bardi Terézia)

